

Tartu Ülikool
Loodus- ja tehnoloogiateaduskond
Ökoloogia ja Maateaduste instituut
Geograafia osakond

Uurimustöö aines linnaplaneerimine ja -keskkond

Uus Maailma asum

Reeta Pere

Juhendaja: PhD Anneli Kährik

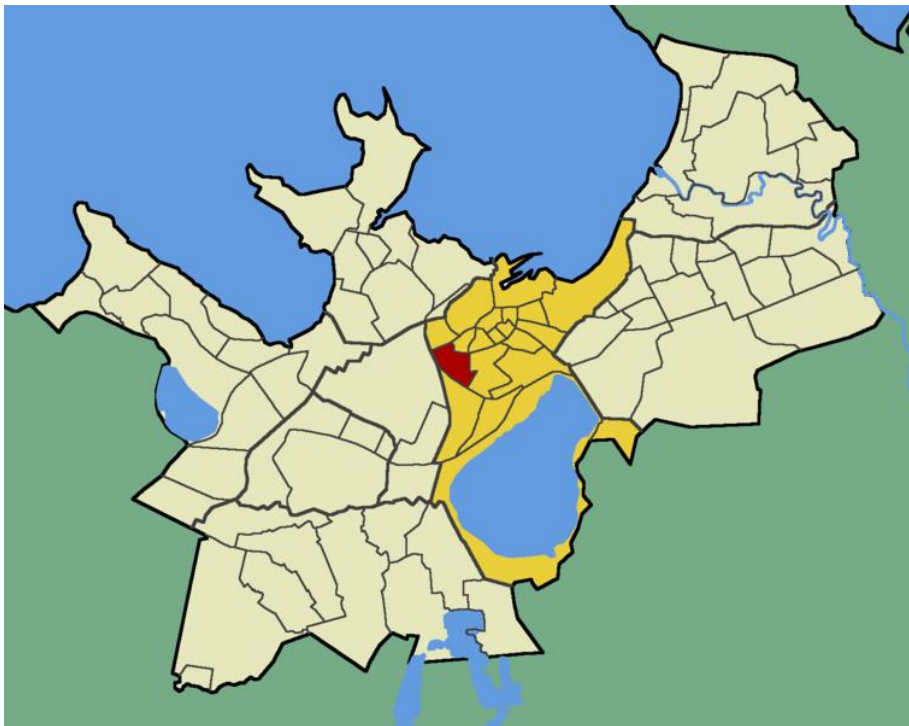
Tartu 2013

Sisukord

Sissejuhatus	3
1 Teoreetiline taust	5
2 Metoodika ja andmed	9
2.1 Andmed	9
2.2 Intervjuu	9
2.3 Meetodid.....	9
3 Uuringu piirkonna kirjeldus	11
4 Linnaarendus ja selle mõjud Uue Maailma asumile	16
5 Intervjuude analüüs	20
6 Arutelu.....	24
Kokkuvõte	26
Kasutatud kirjandus.....	27

Sissejuhatus

Muutused keskkonnas toimuva üha kiiremini ning linnaelu korraldamine ja otsuste langetamine peab seetõttu olema senisest kohanemisvõimelisem ning paindlikum. Uus keskkond nõuab linnadelt (ka naabruskondadelt) oma näo, profiili, infrastruktuuride väljaarendamisel pikaajalisi järjepidevaid jõupingutusi. Arendamine ainult üksikmotiivide või -aktatsioonide baasil ei taga linna ja ka naabruskonna kui terviku pikaajalist harmoonilist arengut. Tallinna linnastus käib aktiivne eeslinnastumise protsess ja samas juba ka aktiivne kesklinna piirkonna ning vanade elamukvartalite taasavastamise ja renoveerimise protsess. Uue Maailma asum paikneb Tallinnas Kesklinna linnaosas (joonis 1) ning kuulub Tallinna kesklinna miljööväertuslike alade hulka.

Joonis 1. Uue Maailma asum

Uue Maailma asumis on siselinna naabruskondade taasavastamise ja taaselustamise käigus toimunud olulised sotsiaal-ruumilised muutused. Suurte muutuste kartuses on osa Uue Maailma asumist arvatud Tallinna Kesklinna miljööväertuslike alade hulka ning arendusprotsessil hoiab silma peal ka Uue Maailma Selts. Sealne arendusprotsess toimub suuresti osalusplaneerimise läbi, kus kohalikel elanikel on võimalus ajaloolise piirkonna arengus kaasa rääkida.

Antud uurimustöö eesmärgiks on analüüsida Uue Maailma asumis toimunud ruumimuutuste põhjuseid, protsesse ja tagajärgi ning arendusprojekti mõjusid kohalikele elanikele nende endi arvates.

Uurimustöö esimeseks uurimusküsimuseks on millised ruumilised protsessid on Uue Maailma asumis viimasel aastakümnel toimunud? Teiseks uurimusküsimuseks on kas ja kuidas on ruumilised protsessid (arendusprotsess) mõjutanud kohalikke elanikke?

Uurimustöö koosneb viiest suuremast osast. Esiteks antakse ülevaade teoreetilisest taustast. Teiseks räägitakse uurimustöö andmetest ja metoodikast. Kolmandaks antakse ülevaate kirjeldus uuringupiirkonnast. Neljandaks tehakse kokkuvõte, kuidas on toimunud linnaarenduse projektid mõjunud Uus Maailma asumile. Viimaseks osaks on kokkuvõttev järelduste osa, kus antakse hinnang toimunud muutustele ning tehakse ettepanekud selle piirkonna paremaks haldamiseks.

1 Teoreetiline taust

Tänapäeva ühiskond on linnastunud ühiskond. Linnade areng on muutunud väga oluliseks olles ühiskonna majanduslikuks veduriks. Linnapoliitikat mõjutavad väga erinevad sotsiaalruumilised suundumused. Eesti kontekstis võib öelda, et kõige olulisemaks suundumuseks on olnud sotsialistlikust riigist post-sotsialistlikuks riigiks muutumine. Lääne linnageograafiast tuntud trendid levisid Nõukogude Liidu aladele isegi aastakümme hiljem nende arenemisest Lääne riikides (Jauhiainen 2005). Suurimat mõju linnapoliitikale on avaldanud linnastumise protsess. Post-sotsialistlikes linnades algas linnastumine alles 1990ndate alguses. Eesti linnades toimub mitmekesine linnastumine - linnastumine, eeslinnastumine, vastulinnastumine, taaslinnastumine toimuvad üheaegselt. Linnastumine saavutas oma kõrghetke 2000ndate alguses. 2000ndate lõpus hakkas toimuma juba taaslinnastumine, inimesed hakkasid üha enam taasväärtustama linnalist piirkonda. Taaslinnastumise protsessi on mõjutanud majanduslikud tegurid ning muutunud sotsiaal-kultuurilised väärtused, nagu väiksemad leibkonnad, naiste suurenev tööhõive ja tarbimismustrite muutused. Ka Tallinna linnastu puhul on need tegurid põhjusteks, miks eeslinnastumine on oma populaarsust kaotamas ja inimesed avastavad järjest enam siselinna vanemaid elamupiirkondi. Post-sotsialistlike linnade siselinna ja selle üleminekuvööndi naabruskondades on üha enam märgata piirkonna taaselustamise protsesse - gentrifikatsiooni. Gentrifikatsiooni uurimused uurivad struktuurilisi, funktsionaalseid ja sotsiaalseid elamupiirkonna uuendusi siselinnas majanduslikust, sotsiaalsest ja kultuurilisest vaatenurgast (Brade et al. 2009). Vähem on märgata toimumas ainult füüsilisi muutusi ilma sotsiaalsete muutusteta. Siselinna naabruskondades toimub elamute renoveerimine, elukeskkonna parandamine, elanike vahetumine ning olemasolevate elanike elukvaliteedi paranemine.

Siselinna ja selle üleminekuvööndi naabruskondade arendusprojektid võivad toimuda nii avaliku kui ka erasektori tõukel, samas ei saa tähelepanuta jätta ka inimeste enda initsiatiivi naabruskonna arendamisel. Üsnagi ilmne on see, et arendajad üritavad kõikvõimalikke meetmeid kasutades arendatavas piirkonnas maksimaalset kasumit luua, arvestamata sealjuures koha identiteeti ning kohalike elanike arvamust. Seetõttu on vajalik, et loomeinimesed ja nende liidud astuksid võitlusse, et linnaruumi arendajate eest kaitsta. Habermas'i, Healey, ja Forester'i teooriad põhinevad sellel, et linnade arengu haldamine peaks olema kui kollektiivne tegevus, pidades silmas avalikku huvi. Alates 1990ndatest kogus populaarsust Jürgen Habermas'i kommunikatsiooniteoorial põhinev, Patsy Healey poolt ka

kollaboratiivseks nimetatud planeerimine, kus vähendati riigi sundi ning anti enam otsustamise ja läbirääkimise ruumi kohtadele (Jauhiainen 2005). Üha rohkem ja rohkem tähtsustatakse linnapoliitikas kaasava planeerimise (osalusplaneerimise) kasutamist, ennekõike tugeva identiteediga ning pika ajalooga piirkondades. Osalusplaneerimine tähendab planeerimisprotsessi, millesse on kaasatud kohalik kogukond (Supilinna Selts jt. 2012). Kaasamise all ei ole siinkohal silmas peetud ainult informeerimist, vaid kahepoolset suhtlemist, kus nii kaasaja kui ka kaasatavad kuulavad teise osapoole argumente ning kohandavad enda seisukohti vastavalt sellele. Arusaadavus, tõesus, siirus ja õigustatus moodustavad Habermas'i käsitluse järgi normatiivse ideaali osalusprotsessi läbiviimiseks planeerimises. Ideaaliks on, et kogu kommunikatsioon osalejate vahel on arusaadav, faktiliselt tõene, siiras ja õigustatud. Samadele osalusplaneerimise põhimõtetele rõhutakse ka Supilinna Seltsi, Tartu Linnavalitsuse ja Eesti Planeerijate Ühingu poolt koostatud osalusplaneerimise juhendis. Osalusplaneerimine peaks viima planeerimisprotsessi selleni, et poliitikud/arendajad arvestaksid rohkem konkreetse koha kultuurilise tausta ja kõigi võimalike huvigruppidega. Taoliselt läbi viidud protsess viib õigustatud otsuste tegemiseni, tänu millele kerkib tulevikus esile vähem konflikte ja neid on kergem lahendada. Sarnane lähenemine on ka Forester'il, kes väidab, et planeerimine tähendab teiste inimeste kuulamist, mille puhul on oluline ka inimeste mitteverbaalse käitumisega arvestamine (Jauhiainen 2005).

Osalusplaneerimine on oluliseks linnapoliitika suundumuseks ka antud uurimustöö uurimuspiirkonnas, Uus Maailma asumis, mida on mainitud ka Uus Maailma Visioonis:

„Uue Maailma Visioon kirjeldab väärtuseid ja lähenemisi, mida asumi elanikud piirkonna arengus oluliseks peavad.“

„Uue Maailma Visioon on koostatud kohalike elanike initsiatiivil ja Uue Maailma Seltsi eestvedamise, mille koostamisel osalesid tavaelanikud, arhitektid, planeerijad.“

Uue Maailma asumis kehtivad Tallinna üldplaneering, Tallinna arengukava 2009-2027, Teemaplaneering “Tallinna Kesklinna miljööväertuslike hoonestusalade piiride ning kaitse- ja kasutamistingimuste määramine”, Kesklinna linnaosa arengukava aastateks 2012-2016, Uue Maailma Visioon 2020.

Tallinna arengukava 2009-2020 järgi kuulub Uue Maailma asum kesklinna tihendatava ala ja kesklinna kontaktsooni arenguvööndisse, mille kohaselt oleks mõistlik sealset elamupiirkonda enam tiheasustada (Tallinna Linnavalitsus 2008a). Miljööväertuslike,

valdavalt puithoonestusega alade paiknemine linna keskuse läheduses ja sellest tingitud arendustegevuse surve on seadnud ohtu nende ajaloolise keskkonna säilimise. Tallinna puithoonestus moodustab olulise kihistuse linna ajaloos, seda nii arhitektuuriajalooliselt kui sotsiaalmajanduslikult, sest tegemist oli eestlaste jaoks esimeste sellises mastaabis eluaseme piirkondadega (Tallinna Linnavalitsus 2009). Piirangute seadmine on seega vajalik kultuuriväärtusliku pärandi säilitamiseks ja arenguvõimaluste määramiseks ning alade kõrgekvaliteedilise elukeskkonna tagamiseks, seejuures mitte takistades arenguid ja ehitustegevust, vaid säilitades mitmekesise ja paljutähendusliku linnaruumi (Tallinna Linnavalitsus 2009).

Uue Maailma asumis ajaloolist ning miljööväärtusliku identiteeti aitab hoida aga suuremale osale asumist kehtestatud miljööväärtusliku ala staatus. Teemaplaneeringu „Tallinna Kesklinna miljööväärtuslike hoonestusalade piiride ning kaitse- ja kasutamistingimuste määramine“ ülesandeks on tagada miljööväärtuslike hoonestusalade kui ajalooliselt väljakujunenud linnaehituslike tervikute ja neid kujundavate ehitiste, kinnistustruktuuri, maastikuelementide, miljöö eripära ja avanevate kaug- ning sisevaadete säilimine (Uus Maailm 2013a). Teise olulise ülesandena peab teemaplaneering looma eriilmeliste miljööaladele ühtselt mõistetavad reeglid ehitustegevuse koordineerimisel ja kaitsetingimuste määramisel (Tallinna Linnavalitsus 2009). Miljööalal ei saa järgida üldist kesklinnale omast asustuse tihendamist, mis säilitab sealses piirkonnas rohelust.

Uue Maailma Visioon 2020 on esimene Tallinna Kesklinna Uue Maailma asumis hetkeolukorda ja arenguperspektiive käsitlev dokument. Visioon keskendub eelkõige kolmele teemale: Uue Maailma asumis ruumiline areng, liiklus ja sotsiaalne infrastruktuur. Antud valdkonnad mängivad dokumendi koostajate hinnangul keskset rolli asumis igapäevase elukeskkonna kujundamisel. Uue Maailma Visioon kirjeldab väärtuseid ja lähenemisi, mida asumis elanikud piirkonna arengus oluliseks peavad. Ühtlasi pakub visioonipaber välja kirjeldatud väärtustega haakuvad lahendused piirkonna konkreetsete probleemkohtadega tegelemisel. See on loodud alusmaterjaliks kõigile, kes asumis toimetavad – Tallinna linnavalitsusele ja selle erinevatele allüksustele, kinnisvara arendajatele ning teistele ettevõtetele, ühistutele. Samuti on Visioon ka tulevikus oluline lähtematerjal Uue Maailma seltsile ning asumis elanikele oma seisukohtade formuleerimisel ning põhjendamisel. (Uus Maailm 2013b). Uue Maailma Visioon kehtib Uue Maailma asumis, mis piirneb Tehnika tänava, Suur-Ameerika tänava ja Pärnu maanteega.

Lisaks kehtivatele arengudokumentidele on asumis hetkel 10 kehtestatud detailplaneeringut, kus ehitustegevust veel ei toimu ning kuus detailplaneeringut on menetlemisel.

2 Metoodika ja andmed

Uurimustöö läbiviimiseks kasutati erinevaid meetodeid ja andmeid. Uue Maailma asumis arendusprojektide mõjust kohalike elanikele teadasaamiseks viidi läbi 5 intervjuud asumis elavate kohalikega.

2.1 Andmed

Käesoleva uurimistöö andmed jagunevad kolmeks. Esimene osa andmetest käsitleb Uue Maailma asumiga seotud olevaid arengudokumente, teine osa andmeid pärinevad sekundaarsetest andmeallikatest.

Uurimustöös käsitletud arengudokumentideks on Kesklinna linnaosa arengukava aastateks 2012-2016, Uue Maailma Visioon 2020, teemaplaneering „Tallinna Kesklinna miljööväertuslike hoonestusalade piiride ning kaitse- ja kasutamistingimuste määramine“. Arengudokumendid on saadud Tallinna Linnavalitsuse ning Uue Maailma seltsi kodulehelt.

2.2 Intervjuu

Uuringus püstitatud ühe eesmärgi saavutamiseks viis autor läbi 6 poolstruktureeritud intervjuud. Intervjuude eesmärgiks oli koguda infot Uue Maailma asumiga seotud arendusprojektide mõjust kohalikele elanikele ning saada infot kohalike elanike arvamuse kohta Uue Maailma asumist. Kohalikelt elanikelt uuriti Uue Maailma asumisse elama asumise ajendite kohta, piirkonna füüsiliste ja sotsiaalsete muutuste kohta ning paluti lühidalt kirjeldada enda nägemust piirkonnast tulevikus. Lisaks paluti lühidalt kirjeldada ka oma elupiirkonda ning tunti huvi kui palju on kohalikud elanikud kursis piirkonna arengut mõjutavate arengudokumentidega.

Intervjuud viidi läbi seitsme juhuslikult valitud kohaliku elanikuga.

2.3 Meetodid

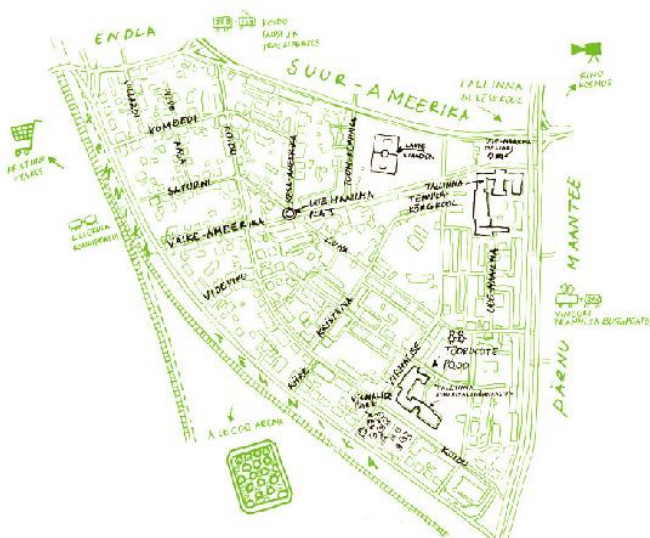
Uurimustöö ülesandeks oli analüüsida Uue Maailma asumis toimunud ruumimuutuste põhjuseid, protsesse ja tagajärgi ning kuidas ja kas see on mõjutanud kohalikke elanikke. Töö eesmärkide saavutamiseks kasutati ühe meetodina poolstruktureeritud intervjuu vormi, sest peamiseks eesmärgiks teada saamaks inimeste erinevaid arvamusi, hoiakuid, arusaamasid ja

motivatsioone on nendega vestlemine (Harrell ja Bradley 2009). Seega on kvalitatiivne uurimismeetod ja nimetatud intervjuu vorm ühe meetodina käesoleva uurimistöö jaoks sobivaim. Teiseks kasutati antud uurimustöö eesmärkide saavutamiseks mitteosalevat vaatlust. Selle vaatlustüübi käigus uurija jälgib sündmusi ja ollakse pigem vaatleja kui osaleja rollis. Kolmandaks kasutati arengu- ja planeerimisdokumentide ning meedias produtseeritud dokumentide uurimiseks diskursusanalüüsi. See kujutab endast teksti ja kõne tegelike struktuuride süstemaatilist, üksikasjalikku ja teorial põhinevat analüüsimist, mille eesmärgiks on seletada tekstiloome- ja kõnestrateegiaid, mida tegelikult sotsiaalses kontekstis ellu viiakse – luuakse, kasutatakse, tõlgendatakse (van Dijk 2005).

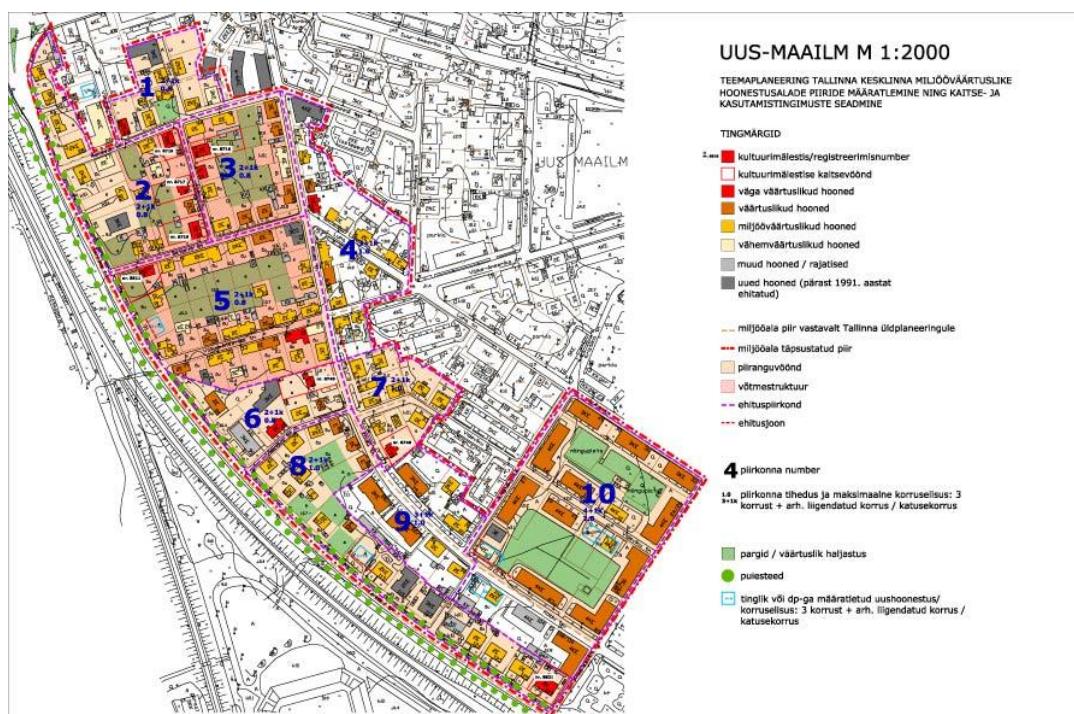
3 Uuringu piirkonna kirjeldus

Uus Maailm sai asumina alguse 19. sajandi viimasel veerandil, kui Tallinnasse rajati raudtee ja mitu tööstusettevõtet, sealhulgas Lutheri Vineerivabrik ning tekkis üürikorterite ehitamise vajadus. Selleks ajaks oli rajatud ka tänavavõrk ning kogu seda ala Pärnu mnt ääres hakati nimetama Uueks Maailmaks (Tallinna Linnavalitsus 2012a). Uue Maailma asum asub Tallinnas Kesklinna linnaosas, kesklinna (siselinna) vahetusläheduses. Asum on piiritletud Suur-Ameerika, Endla ja Tehnika tänavatega ning Pärnu maanteega (joonis 2). Uuritava asumi näol on tegemist vana puitelamute kvartaliga, mida on kahe suurema lainena, 1990ndate ja 2000ndate alguses, renoveeritud. Asumis on lisaks puitelamutele ka stalinistliku planeeringu ja arhitektuurikeelega suured kivist elamud.

Asum kuulub koos Kadrioru, Torupilli, Raua, Tatari, Kassisaba, Veerenni ja Kitseküla asumitega Tallinna Kesklinna miljööväertuslike alade hulka (Uus Maailm 2013a). Uus Maailm kui miljööväertuslik hoonestusala on väiksem kui kogu asum, see paikneb Tehnika ja Luha tänava vahel ning ulatub Endla tänavast Virmalise tänavani (joonis 3). Sel viisil ei hõlma Uus Maailm samanimelist tänavat ega ka Planeedi tänavat ja suurt osa Väike-Ameerika tänavast (Uus Maailm 2013a).

Joonis 2. Uue Maailma asumi plaan

Joonis 3. Uue Maailma miljööväärtuslik ala

Uue Maailma puitasumi hoonestus on tekkinud valdavalt ajavahemikus 1890 kuni 1939. Suurem osa elumajadest on pärit siiski ajavahemikest 1899-1918 ja 1925- 1939. Varasema hoonestuse jäljed ei ole tänapäeval visuaalselt tuvastatavad. (Uus Maailm 2013a) Nõukogude lennuväe õhurünnakus Tallinnale 1944.aasta 9.märtsi õhtul muutus pool Uue Maailma vanast puitasumist tuhaks. 1940. aasta lõpus ja 1950. aastate alguses ehitati purustatud hoonete asemele stalinistliku planeeringu ja arhitektuurikeelega suured kivist elamud. Nii koosnebki Uus Maailm täna kahest selgelt eri perioodidel hoonestatud piirkonnast (Juske 2013). Lisaks on Uus Maailma miljööväärtuslikus asumis ka üksikuid uusehitisi alates 1980. aastatest. Neist silmatorkavamad on hooned Komeedi 5 (joonis 4) ja Koidu 70. Uued ehitised küll püüavad oma arhitektuuriga keskkonda sulanduda, kuid siiski on selgelt tajutav, et need pole asumi algaastatest pärit.

Joonis 4. Elamu Komeedi 5 2008.aastal (foto: 2010.uusmaailm.ee)

1990. ning 2000. aastatel teostati laiaulatuslikke majade renoveerimistöid. Väikeremondina on vahetatud katusekattematerjali, ehitatud piirdeid, asendatud aknaid ja uksi, kaasajastatud korterite siseplaneeringuid. Ajalooliste hoonete ilmet on sageli halvendanud moodsate tehismaterjalide kasutamisega (plastikaknad, metalluksed, sünteetilised puiduvärvid, paaril juhul plastikvooder). Paljudel puitelamutel pole renoveerimistöde käigus paigaldatud laudis järginud vana eeskuju ning uus ja ilus väljanägemine erineb esialgselt suurel määral. Väiksemal hulgal majadel on renoveerimise käigus kasutatud ka fassaadide restaureerivat lähenemist. Suuremad ehituslikud muudatused on seotud enamasti pööningukorruste väljaehitamisega või korruse lisamisega (joonis 5).

Joonis 5. Koidu 83 elamu 2007.aastal (foto: 2010.uusmaailm.ee)

Kuigi on toimunud laiaulatuslik elamute renoveerimine ning väiksem korrastamine, siis paljud tänavad on siiski veel välisilmelt üsna trööstitus olukorras (joonis 6). Samas ei saa öelda, et asumi siseselt oleks vähe rohelist, seda on seelses piirkonnas palju. Seda üsnagi avarate parkide näol ja Tehnika tänaval paikneva allee näol. Hoolimata laiaulatuslikust renoveerimisest on asumis säilinud mitu muinsuskaitsealust arhitektuurimälestist.

Joonis 6. Luha tn (foto: 2010.uusmaailm.ee)

Uus Maailma asumis elab väga mitmekesine rahvastik. Üldiselt on Uue Maailma elanike olemus üsna boheemlaslik ning nende käitumine keskkondasäästev. Tänaval kõndides võib kohata hommikumantliga maja ees plasttoolidel kohvijoovalid inimesi, omapäraseid loomeinimesi ning ka täiesti tavalisi linnaelanikke, kes mujal linnas sulanduvad üsna kergelt halli massi. Seal elavata ning sinna elama asuvate elanike ühine eelistus on vaikne rahulik elukeskkond.

Uus Maailma asumis tegutseb 2006.aastast Uue Maailma Selts, milles eesmärgiks (lühidalt) on muuta kodukant mõnusaks elukeskkonnaks ning kaitsta seda üheülbastumise ja anonüümseks muutumise eest (Uus Maailm 2013c). Seda püütakse saavutada arvestades sealset arhitektuuri, tõstes ausse sealset miljööväärtslikku ümbruskonda ja elades keskkonnasäästlikult. Pärast Uus Maailma Seltsi loomist on asumi sotsiaalne kapital kasvanud ning piirkonnas on tekkinud tugev identiteedi tunnetus. Seltsi korraldatud üritused (tänavafestival on seelses naabruskonnas elavaid inimesi lähendanud ja neile läheb üha rohkem korda, mis nende asumis toimub. Uus Maailma asumis tegutseb praegu 15 väiksemat poodi, 15 teenuseid pakkuvat asutust (kingsepp, juuksur, ilusalong, tankla jne), 8 haridusasutust (lasteaed, lastesõim, gümnaasium, kõrgkool jne), 3 vaba aja asutust (restoran,

kohvik, raamatukogu). Uue Maailma Selts on võtnud enda eesmärgiks piirkonda meelitada veelgi väikeseid pagariärisid ning toidu- ja muu kraami poode, mis võiks asumisse meelitada ka teiste linnaosade elanikke, kuid eelkõige oleksid mõeldud kohalikke elanikke teenindama.

Uue Maailma asum on muu linnaga hästi seotud. Asumi ja linna vahel on hea ühistranspordiliiklus, seal hulgas ka rongiliiklus. Suuremate tänavate, nagu Pärnu mnt ja Suur-Ameerika tänav, kaudu on asumile väga hea ligipääs ka muude transpordivahenditega. Kuigi Tehnika tn, Suur-Ameerika tn ja Pärnu mnt on küllaltki suure liiklusega, siis sumi siseselt on liiklus rahulik ning tekib väikelinna tunne. Lähedus kesklinnale muudab selle atraktiivseks paigaks jalgsikäijatele. Kergliiklusteede vähesus ning muude linna asumitega ja linnaosadega mitte ühenduses olemine muudab piirkonna jalgratastel liiklejate jaoks keeruliseks, kuna liigelda tuleb autoteedel.

Kesklinna linnaosas on rahvaarv vaikselt, kuid stabiilselt kasvanud 47 671 (2008.a) ja 51 308 (2012.a) (Tallinna Linnavalitsus 2012b). Samuti on rahvaarv kasvanud ka Uue Maailma asumis, 1. juuni 2008.aasta seisuga elas selles naabruskonnas 6477 elanikku (Tallinna Linnavalitsus 2008b) ja 1. juuni 2012.aasta seisuga 6816 elanikku (Tallinna Linnavalitsus 2012b). Kesklinna linnaosas elab ~70% eestlasi, ~20% venelasi ja 10% on muust rahvusest (Tallinna Linnavalitsus 2012b). Umbes sellist rahvuste suhet võiks ümber tõsta ka Uus Maailma asumile. Seega, sumi rahvaarv võiks prognoosi kohaselt veelgi kasvada. Rahvaarvu tõusule aitab kaasa sumi regenereerimisprotsess, mis muudab selle meeldivamaks ning mitmekesisemaks elupaigaks.

4 Linnaarendus ja selle mõjud Uue Maailma asumile

Uue Maailma asumi arendus sai alguse juba enne miljööväärtusliku ala ning Uue Maailma Visiooni 2020 kehtestamist. Projekti/arendusprotsessi algatajaks on olnud pigem erasektor, kes alustas vanade elamute renoveerimise. Naabruskond oli enne arendusprotsessi algatamist küllaltki madala sissetulekuga elanike piirkond, suuremal või vähemal määral lagunenu elamutega.

Käesoleva uurimistö eesmärgist lähtuvalt on põhirõhk Uue Maailma Seltsi algatusel valminud „Uue Maailma Visioon 2020“ analüüsil. Arengudokument, mis valmis Uue Maailma Seltsi, Uue Maailma elanike, ekspertide ja linnavalitsuse koostööl, sündis osalusplaneerimise põhimõtetel. Seetõttu on aluseks võetud Pille Metspalu, Mart Hiobi, Laura Uibopuu ja Tiit Oidjärve koostatud osalusplaneerimist käsitlev juhendmaterjal. Siinkohal soovitakse tuua paralleele juhendmaterjali ja „Uue Maailma Visioon 2020“ vahel ning tõsta esile koostatud arengudokumendi head ja vead nii koostamise käigus kui ka lõpptulemuses.

Juhendmaterjal selgitab osalusplaneerimise põhimõtteid ning esitleb erinevaid viise, kuidas on võimalik kohalikku kogukonda kaasata planeerimisprotsessi mitte ainult teavitamise tasandil, vaid eesmärgiga luua kahekõne ekspertide ja kohalike elanike vahel. Peamised kaasamise viisid on küsitluste või intervjuude läbi viimine, kohaliku elaniku juhitud jalutuskäik eksperdiga, planeeritava ala kaardile heade ja halbade kohtade ning ettepanekute märkimine. Lisaks esitletakse veel näiteks maketiehitamist, teeõhtuid ja seminare koolilastega. Juhendmaterjal on valminud Supilinna teemaplaneeringu koostamise näitel, kus praktiseeriti osalusplaneerimise põhimõtteid.

„Uue Maailma Visioon 2020“ manifestis on esitatud üleskutse Uue Maailma elanikele, rääkida kaasa oma kodukoha arengule:

„Uue Maailma Selts kutsub Uue Maailma inimesi oma elukeskkonda paremaks muutma. Kogume kokku kohalike elanike arvamused ja soovid linnaruumi arengu kohta, loome aruteludokumendi ning võimaluse innustuda ja kaasa rääkida. MEILE tulevad appi spetsialistid, kes aitavad panna siinsete elanike mõtted ametnikele arusaadavasse keelde. Samuti peavad MEIE mõtted olema arusaadavad neile Uue Maailma elanikele, kes aruteludel ja töögruppides ei osale. ME ei koosta järjekordset üldist visioonidokumenti, vaid rajame käegakatsutavad näited linnaruumi, et kõik näeksid ja saaksid aru. Keskendume Uue Maailma ruumilisele arengule, liikluskorraldusele ja sotsiaalsele infrastruktuurile. Otsime lahendusi ehitusmahtusid, rohealaseid, müra- ja õhureostust, turvalisust ja kohalikke teenuseid puudutavatele

küsimustele. Tähtis pole ainult tulemus, vaid ka viis, kuidas selleni jõuame! MEID elab Uues Maailmas 5000 hinge. MEIE visioon aitab kohalikul seltsil Uue Maailma elanike huve edaspidi kaalukamalt ja sisukamalt esindada. MEIE visioon annab linnavalitsusele lähtepunkti edasises töös ja suhtlemises MEIEGA. “

Juhendmaterjali põhjal on osalusplaneerimine planeerimisprotsess, millesse on kaasatud kohalik kogukond. Seega, kutsudes kohalikke oma arvamust jagama, täidab manifest osalusplaneerimise põhiolomusest seatud tingimuse. Manifestis on välja toodud eesmärgid, miks visiooni koostatakse, ning soovitud tulemus, mis käesoleval juhul on lähtepunkt linnavalitsusele edasises töös ja suhtlemises Uue Maailma elanikega.

Kohalike kaasamiseks kasutati nii küsitluse, aruteluringi kui ka jalutuskäik eksperdiga meetodit. Lisaks korraldati kehtestatud ja menetluses olevate detailplaneeringute näitus, millega loodeti kohalike elanike tagasisidet ja ettepanekuid vastavatele planeeringutele.

Küsitluse läbiviimiseks jagati postkastidesse laiali 400 ankeeti, millest tagasi saadi 66. Küsimustiku analüüsist tuleneb, et ühelt poolt oli tulemus kallutatud, sest vastasid vaid aktiivsemad kohalikud elanikud. Teisalt, kuna vastused tulid erinevatest asumi osadest, ollakse seisukohal, et tegemist on siiski esindusliku tulemusega, mis peegeldab nende kohalike arvamust, kes soovivad oma elukeskkonnas näha positiivseid muutusi.

Visiooniküsimustike analüüs sõnastab eesmärgi:

„Küsimustiku eesmärgiks oli kaardistada inimeste praktikaid, mis puudutab liikumist ja vaba aja veetmist Uue Maailma piirkonnas, samuti tunnetuslikult positiivsed ja negatiivsed kohad, ideed, mida ja kus Uues Maailmas veel peaks olema. Küsisime nii praegusi liikumispraktikaid kui ka soove ja nägemusi sellest, millisel peaks Uue Maailma piirkond olema korraldatud tulevikus. “

Tulemustest ilmneb, et meeldivate kohtadena nähakse kõige enam rohealasid aga ka ühiskondlikke kohti nagu kohvikud, pagariärid. Huvitava aspektina ilmses korras (tervete) tänavate esile tõstmine meeldivate kohtadena, millest tulenevalt on tehtud järeldus, et infrastruktuuri tuleb näha ühtse tervikuna. Ebameeldivate kohtadena toodi esile kehvalt korraldatud ristmikke, asumit läbiv transiitliiklus, mis takistab kergliiklust, ja väljaarendamata asumiosad, nt „Tüdrukute poe kvartal“. Uues Maailmas soovitakse näha rohkem kohvikuid, pinke, parke, jalgrattateid aga ka näiteks skulptuure, uusi kortereid ja teadetetahvleid. Lisakommentaaries oli välja toodud vajadus arendada Tehnika tänavat terviseliikumiseks,

raudtee vahelise ala rekreatsioonialana kasutuselevõtuks ja mitte uusi kortermaju piirkonda rajada. Esile tõsteti veel liikluse rahustamise vajadus ning arutleti, millised tagajärjed võivad olla liiklusele Suur-Ameerika tänavale planeeritud jäähalli rajamisel.

Kokkuvõtvalt nähakse Uue Maailma asumit ühtse tervikuna, milles tõstetakse esile spetsiifilisi kohti, mida tuleks vaadelda kontekstis. Põhiprobleemina nähakse liikluskorraldust, millele lisanduvad sotsiaalselt kasutatud ehk välja arendamata kohad, mida ei ole võimalik meeldival viisil lõimida igapäevasesse kasutusse.

Teise meetodina kasutatud jalutuskäik eksperdiga eesmärk oli selgitada ja analüüsida planeeringuid ning üldist ruumilist olukorda. Selleks toimus ringkäik arhitekt Aet Aderi ja linna peaarhitekti Endrik Männi eestvedamisel. Ringkäigul analüüsisid spetsialistid planeeringuid ning kohalikud arutasid ja uurisid mahtude, tiheduste, põhimõtete aga ka asumi tulevikuvõimaluste kohta (Uus Maailm 2013b).

Mõtlemaks Uue Maailma ruumilisest tegelikkusest, korraldati aruteluring kohalike arhitektidega (Uus Maailm 2013b), kellega koos laskusid arutellu ka paljud kohale tulnud kohalikud. Aruteluringi kokkuvõttest ilmneb, et avalik ruum annab piirkonnale näo – asumis on eramaale ettekirjutuste tegemine võrdlemisi keeruline, mistõttu on avalik ruum Uues Maailmas ruum, mida veel kuidagi mõjutada saab. Aktiivse tänavaruumi tingimusena nähakse tihedust, mis tähendab ala tihendamist ehitistega. Rohkem elamispinda toob asumisse rohkem elanikke, mis omakorda tingib aktiivse linnaruumi. Teadvustatakse, et tänavaruumi kui tervikut on vaja planeerida. Tänav kujuneb fooniks majadele ja tuleb jälgida, et planeerimisel arvestatakse inimeste liikumisvajadustega. Asumi eklektilisust ehk mitmekesisust nähakse positiivse eripärana. Ollakse seisukohal, et liialt rangeid ettekirjutisi teha ei saa, koostatud planeeringud on üks võimalus olemasolevate kruntide ruumiliseks mõtestamiseks. Lõpetuseks pakutakse välja võimalus luua kohalike poolt alternatiivne Uue Maailma planeering.

Vastavalt tulemustele sõnastati „Uue Maailma Visioon 2020“, mis kirjeldab väärtuseid ja lähenemisi, mida asumi elanikud piirkonna arengus oluliseks peavad. Ühtlasi pakub visioonipaber välja kirjeldatud väärtustega haakuvad lahendused piirkonna konkreetsete probleemkohtadega tegelemisel (Uus Maailm 2013b). Nägemus Uue Maailma asumist aastal 2020 on kokku võetav järgmiste punktidega:

1. Uus Maailm on roheline ja miljööväärtuslik, samas linlik ehk tihedalt asustatud piirkond.

2. Hoonestustihedus piirkonnas kasvab, lähenedes aina enam Tallinna südalinna tihedusele.
3. Piirkonnas elab kriitiline mass inimesi aktiivse tänavaruumi kujundamiseks.
4. Tänavaruum on jalakäijasõbralik ning mitmekesine.

Kõrvutades visiooni koostamise protsessi ja tulemust osalusplaneerimise juhendmaterjaliga, võib öelda, et kogu ettevõtmise vältel on teadlikult kaasatud kohalikke elanikke ja oma ala eksperte. Visioonis sõnastatud punktid on realistlikud, teostatavad ning kõigile arusaadavad.

5 Intervjuude analüüs

Uurimustöö eesmärkide saavutamise raames viidi läbi seitse poolstruktureeritud intervjuud.

Intervjueeritavatele esitati kolm põhiküsimust, mida täpsustati lisaküsimusi esitades.

Järgnevalt toob autor välja intervjuu kolm küsimust koos lisaküsimustega:

1. Mis ajendil asusite elama Uue Maailma asumisse? (Millised olid põhjused Uue Maailma asumisse kolimisel?) Kas Teil oli alternatiivseid valikuid? Kui jah, siis millised aspektid kallutasid valiku Uue Maailma kasuks?
2. Kuidas on Uue Maailma piirkond aja (nt viimase 10-20 aasta või Teie seal elamise) jooksul muutunud? Millised muutused on toimunud füüsilises keskkonnas, millised elanikkonnas? Kuidas Te kirjeldaksite oma elupiirkonda?
3. Milline on Teie nägemus Uue Maailma asumist 20 aasta pärast? Milliseid arenguid sooviksite siin näha? Kas teate midagi piirkonda käsitlevate arengudokumentide kohta (Uue Maailma miljööväertuslik hoonestusala, Kesklinna arengukava)?

Esimesena küsiti intervjueeritavalt Uue Maailma asumisse elama asumise põhjuseid/ajendeid ning millised aspektid kallutasid valiku Uue Maailma asumi poole alternatiivsete elamupiirkondade üle. Peamised põhjused, miks Uue Maailma asumisse elama asuti, olid piirkonna miljööväertus ja kesklinnalähedus. Lisaks toodi esile asumi head mainet, aktiivset seltsi ja kogukonna tegevust, võimalust liigelda jalgrattaga, juba ees elavaid sõpru-tuttavaid, puit-, aga ka stalinistlikku arhitektuuri.

„...Teiseks oli meil teada, et tahaksime elada miljööväertuslikus piirkonnas, kõrgete lagedega stalini-aegses majas...“

– Intervjueeritav 5

Kolme respondendi puhul ei määranud asumisse kolimisel rolli asum ise, vaid otsingukriteeriumitele vastavus.

„... aga korterivalik oli seotud majaga, korteri enda ja hinnaga, mitte väga asukohaga...“

– Intervjueeritav 2

„ ... Uude Maailma kolimine oli tol hetkel pigem juhus, sest elukohta oli kiirelt tarvis ja tuttava kaudu sain seal kandis hea pakkumise... “

– Intervjueeritav 3

„ ... Ei otsinud korterit konkreetselt Uue Maailma asumisse. Otsisime vana korterit, meie tingimustele vastavat, renoveerimata seisukorras, et saaksime sisetööd ise nullist ära teha...“
– Intervjueeritav 4

Kui esines alternatiivseid valikuid (Kadriorg, Kalamaja, Põhja-Tallinn, Kassisaba, Nõmme), siis peamine kaalukausi kallutaja Uue Maailma kasuks oli lähedus nii Kesklinnale kui ka teistele linnaosadele (nt Mustamäe, Kristiine). Otsuse mõjutajatena mainiti veel juba asumis elavaid sõpru-tuttavaid ning asumi rohelust ja rahulikkust.

Teiseks uuriti intervjueeritavalt kuidas on Uue Maailma piirkond nende seal elamise jooksul muutunud nii füüsiliselt kui ka muutused elanikkonnas. Lisaks paluti neil lühidalt kirjeldada oma elupiirkonda. Kõige enam tuuakse esile muutusi tänavapildis, majade renoveerimine, üksikute uute elamute kerkimine, haljasalade korrastamine, kohalikele mõeldud teenindusasutuste avamine.

„...Füüsilises keskkonnas on näha korteriühistute pingutusi majade korda tegemisel, mis on küll protsessina veidi kauem kestnud. Lisandunud on ka kohvik Kohalik, mis on osutunud populaarseks nii kohalike kui ka kaugemalt käijate jaoks...“
– Intervjueeritav 1

„...on istutatud mõned puud ja paigaldatud istepinke...“
– Intervjueeritav 2

„...on mõned huvitavad vanade majade renoveerimised toimunud ning paraku on mõni vana maja täiesti maha võetud ja minumeest arhitektuurilt mitte sobiv tänapäevane "karp" asemele ehitatud...“
– Intervjueeritav 4

„...piirkonnas avati kaua oodatud söögikoht Kohvik Kohalik...“
– Intervjueeritav 5

„...Muidugi on mõned lagununud majad maha lammutatud ning uued asemele ehitatud. Samas on kõpitsetud ka vanu, kahjuks on endiselt ka hooneid, mis täitsa nukrad, õnneks vähemalt mulle tundub, et neid jääb ikka järjest vähemaks...“
– Intervjueeritav 6

Uus Maailma elanikkonnas suuri muutusi ei nähta. See võib tuleneda ka sellest, et seitsmest intervjueeritavast oli Uue Maailma asumis elatud maksimaalselt vaid 7 aastat, mis võib olla elanikkonna muutuste tajumiseks liiga lühike aeg. Piirkonnas tajutakse erineva sotsiaalse staatusega elanike olemasolu, mis mõneti tundub isegi intervjueeritavaid häirivat. Lisaks märgiti päris mitme intervjueeritava poolt ära nende aktiivsete inimeste olemasolu, kes regulaarselt seltsi tegevusest osa võtavad ning erinevaid üritusi korraldavad. Üks intervjueeritav leidis ka, et elanik on tore segu eesti ja vene keelt kõnelevatest inimestest.

Üllatuseks vastas üks intervjuueeritavast, et kohalikud elanikud ei erine oma aktiivsusest teiste naabruskondade aktiivsusest.

„...Elanikkonna osas on jätkuvalt olemas aktiivne tuumik...
... loomulikult pole ka kadunud lumpenlikke kalduvusi evivaid sotsiaalsed grupid, kuid mitte mingil juhul ei anna need piirkonna iseloomule üldist tooni...“
- Intervjuueeritav 1

„...kohati tundub, et siin elavadki teistest tallinlastest veidi elavamad tegusamad inimesed...“
- Intervjuueeritav 6

„...Elanikkonna seas ei ole väga palju muudatusi toimunud...
...Uus Maailm on pisut boheemlaslik kant, tänava peal võib näha hommikumantliga tegelasi plasttoolil istumas ja kohvi joomas...
...on hulk inimesi, kes aktiivselt tahavad oma elukeskkonna arengu üle kaasa rääkida...“
- Intervjuueeritav 5

„...elanikkond on tore segu eesti ja vene keelt kõnelevatest inimestest...“
- Intervjuueeritav 2

„...ei julgeks öelda, et Uue Maailma elanikud kuidagi oma aktiivsuse või algatusvõimega eristuksid nagu Uue Maailma seltsi tegevusest välja võiks paista...“
- Intervjuueeritav 3

Elupiirkonda kirjeldatakse kui rahulikku, vaikset elukeskkonda. Samas mainiti, et olukord on küll pealtnäha vaikne, kuid hoonete sees on tunda elu. Elukeskkonna kirjeldamisel pidasin kohalikud elanikud oluliseks naabrite tundmist ning nende teretamist kohtudes.

„...see on vaikne koht elamiseks, kuid sa tunned seda elu, mis käib seespool...
...sa teretad oma naabreid...“
- Intervjuueeritav 2

„...Uus Maailm on elupiirkonnana rahulik. Kuigi päevasel ajal on liikluskoormus küllalt suur, siis õhtuks olukord rahuneb ja võrreldes teiste kesklinna asumitega on seal pigem vaikne...“
- Intervjuueeritav 3

„...Küll aga võin öelda, et asumi elanikud tunnetavad Uut Maailma turvalisemana kui ümberkaudseid piirkondi, ei tea täpselt miks...“
- Intervjuueeritav 3

„...Piirkond on rahulik, pigem sõbralik ja avatud...
... oled justkui kuskil väikelinnas...“
- Intervjuueeritav 5

Kolmandaks uuriti inimeste arvamust tulevaste arenduste (millised näha soovivad) ja tulevikunägemuse kohta ning arengudokumentidega kursis olemise kohta. Uue Maailma tulevikku puudutavad nägemused on kõikide respondentide puhul võrdlemisi sarnased. Peamiselt nähakse juba toimuvate trendide jätkumist hoonete ja elukeskkonna renoveerimise ning miljööväärtuslikkuse säilitamise näol. Olulise punktina tõstatatakse kvartalisese transiitliikluse ümberkorraldamist ja üleüldist liikluskoormuse vähendamist. Lisaks mainiti, et

juurde võiks tekkida kohvikuid, lasteaed ja kool ning juba arenevat kogukonna tunnet tuleks veel enam edendada.

„... Linn võiks - ... - läbi arutluste mõista inimeste vajadust linnaaktivismi järele. Seega anda inimestele suurem tegutsemisvabadus, mitte liialt piirata erinevate ettekirjutustega, vaid aidata inimestel näidata, millist kodukohta tegelikult soovitakse. Loodetavasti on selleks ajaks aru saadud, et linnakeskkond ei pea tähendama vaid ebamugavusi, autode domineerivat võimu ega sombuseid tänavaid, kus keegi viibida ei soovi. Mulle tundub, et Uus Maailm on üks neid asumeid, kus võideldakse sellise mõtlemise vastu ning kuna ma sellega nõustun, siis otsustasingi siin elada inimeste keskel, kellega saan jagada oma mõtteid ning tunda, et ma ei seisa paigal, vaid tõesti liigun parema eesmärgi nimel edasi...“

– Intervjueeritav 6

„... Loodan, et 20 aasta pärast on kõik majad renoveeritud, hoovid haljastatud ning kõik elanikud oskavad puhtust hoida (koeraomanikud, õllejoojad jne). Loodan, et siin on rohkem aktiivseid pereinimesi, kes aitavad kaasa oma ümbruse korrastamisele ja tunnevad vastutust ja enda rolli elukeskkonna arendamisel...“

– Intervjueeritav 5

„... Uuest Maailmast võiks kujuneda koht, kus lähedal olevate majade elanikud võiksid üksteist palju paremini tunda ning elu meenutaks rohkem küllakogukonda. Hädasti kuluks asumisse ära väikeärisid, milleks aga oleks vaja tänavad muuta sõbralikumaks jalgratturitele ja jalakäiatele. Esimeste sammudena on oluline teha lõpp nn transiitliiklusele läbi kvartali ning rahustada liiklust üldiselt...“

– Intervjueeritav 1

Arengudokumentidega olid vähemalt mingil määral kursis kaks respondentit ja põhjalikumalt tutvunud üks respondent.

„... Arengudokumentide olemasolust olen teadlik ning kesklinna arengukava ka lugenud, kuid linna mõttemallid on antud küsimustes tänaseni kinni aegunud lähenemistes. Seetõttu oleks hea, kui seltsi koostatavas visioonis oleval mõttel jõuaks ka linna otsustajateni. Muuhulgas on üheks olulisimaks aspektiks, mis annaks asumile juurde nii hääleõigust kui ka tekitaks vajaliku keskkonna mainitud väikeäridele, asustuse tihendamise tühjade kruntide arvelt ja mõnede väheväärtuslike majade asendamisel piirkonda sobivate ehitistega...“

– Intervjueeritav 1

Kokkuvõtvalt võib öelda, et autorite poolt läbi viidud intervjuude tulemused ühtivad paljuski „Uue Maailma Visioon 2020“ raames läbi viidud küsitluste tulemustega. Vastanud näevad Uue Maailma asumi väärtustena miljööd, arhitektuuri, väiksust, kogukondlikust ja elanikkonna aktiivsust. Valdav mentaliteet on koos tegutseda ja koos ka tehtud töö tulemusi nautida.

6 Arutelu

Uus Maailma asumi arenduse elluviimisel on küllaltki aktiivselt ning mõistlikult kasutatud osalusplaneerimist, mida soovitatakse ka erinevates kirjandusallikates tänapäeva linnaplaneerimise puhul kasutada. Uuritud naabruskonna arendus pole toimunud lühiajaliselt. Erinevad arendusstaadiumid on toimunud rahulikult läbi kaalutletult ning seega juba eos võimalikke tuleviku probleeme vältivalt.

Kuigi osalusplaneerimine on kiidetud ning järjest enam kasutatav, siis alati pole võimalik kõigi huvigruppide arvamusega arvestada, rääkimata siis kõikide huvigruppide kaasamisest. Seega ei ole mõistlik osalusplaneerimist ületähtsustada, kuid mõistlikkuse piirides on see kasulik ning efektiivne planeerimise viis. Uue Maailma asumi arenduse puhul on olnud osalusplaneerimise efektiivsus tingitud ka ajaloolisest kogukonnatundest, mis naabruskonnas on ning mida on aidanud veelgi süvendada Uue Maailma Selts. Samuti on olnud Uue Maailma asumis kasutatud osalusplaneerimise kommunikatsioon osalejate vahel arusaadav, aus, siiras ja õigustatud, mis on osalusplaneerimise ideaaliks ka Habermas'i käsitlese järgi.

Uuritud Uus Maailma asumi puhul toimusid mõningased arendusprojektid enne miljööväärusliku ala ning Uue Maailma Visiooni 2020 kehtestamist. Need arendused, uued majad (modernsed „karbid“), viivad ühtse naabruskonna välimuse natukene tasakaalust välja. Arenduse positiivseks mõjukuks on naabruskonna füüsiline uuenemine algsete planeeringute eeskujul. Iga siselinna või siselinna üleminekuvööndi naabruskonna uuendamise ja taaselustamise protsessi suureks ohuks on elamupindade kallinemine ning totaalne elanike väljavahetumine. Uuritud piirkonna puhul on aga suudetud selliseid muresid vältida. Naabruskonnas elab nii põliseid elanikke kui ka täiesti uusi asunikke, samuti on nende sotsiaalne staatus väga erinev. Toimunud on küll gentrifikatsioon, kuid sellega pole kaasnenud olulisi probleeme.

Uue Maailma asumi arendus pole kaugeltki veel lõppenud. Seda kinnitab ka Uue Maailma Visioon 2020:

„Uue Maailma väikeäridest ja teenusepakkujatelt saab kätte kõik esmavajaliku. Lisaks leidub asumis huvitavamaid teenuseid ja poode, mis meelitavad kohalikesse väikeäridesse ka teiste linnaosade elanikke.“

„Uue Maailma liiklus on rahustatud.“

„Uue Maailma asumi arendus peab ka tuleviku toimuma tervikut vaadates.“

Säästva linnaarengu põhimõtete ühtimiseks on vajalik üle vaadata asumisisene liikluskorraldus. Kohalikke elanikke häirib praegune liikluskorraldus, kus asumist jooksevad läbi mõned transiitteed, mis rikuvad üldist rahulikku „väikelinna“ õhkkonda. Samuti pole asumisisest elanike arvates jalgrattaga liikumise võimalused tagatud.

Kokkuvõtvalt arwab autor, et uuritud asumi arendusel on suurel määral mõeldud säästva linnaarengu põhimõtetele. Sellele on aidanud tublisti kaasa miljööväärtusliku ala kehtestamine, mis takistab siselinnale omase tiheasustuse arendamist.

Kokkuvõte

Käesolevas uurimustöös uuriti Uus Maailma asumi ruumimuutuste põhjuseid, protsesse ning nende tagajärgi. Uuriti füüsilise ja sotsiaalse keskkonna muutuseid ning sellega kaasnenud funktsioonide muutusi.

Uurimustöö käigus tõdeti, et uuringupiirkonnas on toimunud nii füüsilisi kui ka sotsiaalseid muutuseid ning seda eelkõige läbi gentrifikatsiooni. Uus Maailma asumi gentrifikatsioon järgi üldisi linnaplaneerimise trende, kus üha enam toimub post-sotsialistlike linnade siselinnade ning selle üleminekuvööndi naabruskondade taaselustamine. Asumi arendusprotsess on toimunud läbi kohalike elanike kaasamise, kasutades osalusplaneerimist.

Uue Maailma asumi suurimateks väärtusteks on miljöö, arhitektuur, väiksus, kogukondlikkus ja elanikkonna aktiivsus. Asumis valdavaks mentaliteediks on koos tegutsemine ning koos ka selle töö tulemusi nautida.

Kasutatud kirjandus

Brade, I., Herfert, G., Wiest, K. (2009). Recent trends and future prospects of socio-spatial differentiation in urban regions of Central and Eastern Europe: a lull before the storm? *Cities* 26, 233-244

Harrell, M.C., Bradley, M.A. (2009). *Data Collection Methods. Semi-Structured Interviews and Focus Groups*. RAND National Defense Research Institute Corporation.

Jauhiainen, J. (2005). *Linnageograafia: linnad ja linnauurimus modernismist postmodernismini*. Eesti Kunstiakadeemia, Tallinn.

Supilinna Selts, Tartu Linnavalitsus, Eesti Planeerijate Ühing (2012). *Juhendmaterjal kaasamise kavandamiseks ning kaasamistegevuste läbiviimiseks. Osalusplaneerimine Supilinna teemaplaneeringu koostamisel*.

van Dijk, T.A. (2005). *Ideoloogia: multidistsiplinaarne käsitlus*. Tartu Ülikooli Kirjastus, Tartu.

Internetiallikad

Juske, J. (2013) Uus Maailm tules. [<http://jaakjuske.blogspot.com/2013/03/uus-maailm-tules.html>], 14.04.2013

Tallinna Linnavalitsus (2008a). Tallinna arengukava 2009-2020, [https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=111699&fd=1&leht=1&q_sort=elex_akt.akt_vkp], 21.04.2013

Tallinna Linnavalitsus (2008b). Tallinn arvudes 2008 [<http://www.tallinn.ee/est/Tallinn-arvudes>], 21.04.2013

Tallinna Linnavalitsus (2009). Teemaplaneering „Tallinna Kesklinna miljööväärtuslike hoonestusalade piiride ning kaitse- ja kasutamistingimuste määramine“, [<http://www.tallinn.ee/est/ehitus/Tallinna-kesklinna-miljoovaartuslike-hoonestusalade-piiride-maaramine-ning-kaitse-ja-kasutamistingimuste-seadmine>], 21.04.2013

Tallinna Linnavalitsus (2010). Strateegia „Tallinn 2030“, [https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=118878], 21.04.2013

Tallinna Linnavalitsus (2012a). Kesklinna linnaosa arengukava aastateks 2012-2016 [https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=122937], 21.04.2013

Tallinna Linnavalitsus (2012b). Tallinn arvudes 2012 [http://www.tallinn.ee/est/Tallinn-arvudes], 21.04.2013

Uus Maailm (2013a). Meie kant [http://www.uusmaailm.ee/node/1296], 21.04.2013

Uus Maailm (2013b). Teeme visiooni [http://www.uusmaailm.ee/node/6636], 21.04.2013

Uus Maailm (2013c). Selts [http://www.uusmaailm.ee/node/1301], 21.04.2013